

Pierre Bonnard: Teraszon, 1905 körül
magántulajdon

Vaszary János: Siófoki kikötő, 1906
magántulajdon

13. ▶ VASZARY JÁNOS (1867-1939)

Kávéházi terasz Siófokon (*Kertben, Vendéglő teraszán, Kerti jelenet*), 1906

Olaj, fa, 42,5x26,5 cm

Jelezve balra lent: Vaszary J.

Jelezve hátoldalon: Vaszary Kávéházi terasz Siófokon. Zilzer számára

---

Kezdő ár: 5 000 000 Ft / 16 129 EUR

Becsérték: 10 000 000 – 15 000 000 Ft

Estimated value: 32 258 – 48 387 EUR

PROVENIENCIA:

- ▶ Szabolcsi István (Budapest) gyűjteményéből

KIÁLLÍTVA:

- ▶ Vaszary János emlékkiállítása,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1961. katalógus: 59. (*Kertben* címen)

REPRODUKÁLVA:

- Haulisch Lenke: Vaszary János.
Képzőművészeti Alap, Budapest, 1978. 57. kép (*Vendéglő teraszán* címmel)
- Vaszary János gyűjteményes kiállítása, kiállítási katalógus.
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2007. 42. oldal

A hazai műkereskedelem fellendülésének eredményeképp, hihetetlen mennyiségű műtárgy került piacra az elmúlt húsz esztendőben. Korábban lappangó festmények garmadája bukkant fel, melyek alkotóinak életműve így egyre pontosabban körvonalazhatóvá, kutathatóvá és megismerhetővé vált. Vaszary János festészete már életében is az érdeklődés keresztútjében állt, de művészetének igazi jelentősége, csupán az elmúlt évtizedekben előkerült és végre eredetiben, vagy színes reprodukcióban tanulmányozható alkotásai nyomán vált egyértelművé. **Ma már nyilvánvaló, hogy Vaszary a századfordulás, korai magyar modernizmus egyik úttörője volt, majd sűrű stílusváltások során a hazai posztimpreszionizmus és art-deco egyik legjelentősebb alakjaként fejezte be pályafutását. Az életmű művészi minősége és mennyisége együttesen emelik Vaszaryt a tíz legjelentősebb, kortársaira a legnagyobb hatással bíró huszadik századi magyar képzőművész közé.**

Vaszary vérbeli művészként, pályatársainak többségével ellentétben, soha sem érte be az addig elért eredményeivel, de folytonosan továbblépve kutató az újabb és még újabb ábrázolási lehetőségek után.

Vaszary 1905 áprilisában tanulmányútra indult Nyugat-Európába. Több hónapig tartó utazása során, Itálián át a francia Riviérát is érintve, egészen Spanyolország közepéig jutott. **Az utazás teljesen felszabadította eredendő színérzékenységét, művészetében ekkor vált kiemelkedően fontossá a szín- és fényhatások együttes kutatása, így ez lett az impresszionizmushoz legközelebb álló korszakának is a kezdete.** Spanyolországban Diego Velazquez műveire csodálkozott rá, akit már a francia impresszionisták is egyik őszökként tiszteltek. „[...] Velazquez! Ez egy félisten volt; a mai modern festők apja; úgy fest, mint a mi intenciónk. Ő is impresszionista[...]” – lelkesedett menyasszonyához írott, Madridból keltezett egyik levelében. E levélrészlet is bizonyítja, hogy a művész ekkor magát impresszionistának tartotta.

A remekül sikerült tanulmányút eredményét a következő év tavaszán, a Nemzeti Szalonban mutatta be a nagyközönségnek. Az egész addigi művészi munkálkodásának minden komolyabb darabját felvonultató gyűjteményes tárlat hatalmas erkölcsi és anyagi sikerrel járt. A közel százhatvan mű javát 32 ezer korona értékben vásárolták meg a gyűjtők és az állam, hosszú időre biztosítva ezzel Vaszary számára a nyugodt alkotás lehetőségét.

A művész 1905 őszén elvette feleségül addigi menyasszonyát, és ezzel egy nyugodtabb, művészi szempontból még termékenyebb időszak vette kezdetét. A következő néhány évben, naturalista korszakának szerves folytatásaként az impresszionista fényfestészet ígézetében alkotott. Korábbi, sötét alaptónusait csordultig fényteltített, derűs örömfestészet váltotta fel. E korszakának egyik gyönyörű darabja a most aukcióra kerülő, eredeti címén **Kávéházi terraszi Siófokon. A kiállítási katalógusokban olvasható képcímek és datálások nagyon sokat segítenek egy művész útjának követésében. Ezek alapján bizonyos, hogy Vaszary, feltehetően ifjú feleségével együtt, 1906 nyarán megfordult a Balaton ekkor már egyik legjelentősebb fürdőhelyének számító Siófokon.** A jelenleg ismert Vaszary-művek közül, a Kávéházi terraszi Siófokon legközelebbi analógiája, egykor Jánoshalmi Nemes Marcell műgyűjtő tulajdonában volt, majd később Lucs Ferenc gyűjteményéből a szegedi Móra Ferenc Múzeumba került Siófoki korzó, vagy Promenáda címen is szereplő olajkép, melyet nemcsak a korábbi, de a legfrissebb szakirodalom is 1904-re datál. Ez a hibás adat kontroll nélküli átvételének kirívó példájaként említhető, mivel elég csak egy röpké pillantást vetni a képre és azonnal, tisztán olvasható rajta a helyes, 1906-os dátum. Mindez csupán azért lényeges, mert a Kávéházi terraszi Siófokon Vaszary-szignója mellett nincs évszám, így születési idejének pontos meghatározásához más datált képek szolgálhatnak segítségül. A két festmény láthatón ugyanott, és festésmódjuk azonossága miatt egy időben, legfeljebb pár nap eltéréssel készülhetett. A festmény másik, ecsetkezelését tekintve közeli párdarabja a szintén 1906-ra datált Siófoki kikötő, mely feltehetően egészen különleges meglepetést okozhatna, ha a Kávéházi terraszi Siófokon mellé lehetne tenni. Mindkét kép viszonylag vékony és egymással közel azonos méretű falemezre készült. A Kávéházi terraszi Siófokon alapos vizsgálata során arra a feltételezésre jutottam, hogy a mű egy vágott fatáblára készült. Az eredetileg körülbelül 55 x 42,5 cm nagyságú fatáblát a művész praktikus okból vághatta ketté, majd a két különálló darabra megfestette az eltérő formátumú remekműveket. Ha ez a feltételezés mégsem állná meg a helyét, az akkor sem vonna le semmit abból a tényből, hogy **Vaszary 1906 nyarán, Siófokon töltött napjai során, szemképráztaóan gyönyörűséges festményekkel gazdagította a magyar képzőművészetet.**

A festmény hátoldalán olvasható „Zilzer számára” felirat, talán Zilzer Antal (1860-1921) festőművészre, a kép feltételezhetően első tulajdonosára utal, akit Vaszary minden bizonnyal jól ismerhetett, mivel műveiket több alkalommal is együtt mutatták be budapesti kiállításokon.

Rum Attila

